EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 16.12.2025
COM(2025) 765 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Euroopan ympäristötilinpidosta annetun asetuksen (EU) N:o 691/2011 täytäntöönpanosta

1) JOHDANTO

Euroopan ympäristötilinpidosta annetulla asetuksella (EU) N:o 691/2011 ([1]), jäljempänä ’asetus’, vahvistettiin Euroopan ympäristötilinpidon tietojen keruun, laadinnan, toimittamisen ja arvioinnin yhteiset puitteet. Asetuksen 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

> *Komissio antaa 31 päivään joulukuuta 2013 mennessä ja sen jälkeen joka kolmas vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän asetuksen täytäntöönpanosta. Kertomuksessa arvioidaan erityisesti toimitettujen tietojen laatua, tiedonkeruumenetelmiä, jäsenvaltioille ja vastaajayksiköille aiheutuvaa hallinnollista rasitetta sekä tilastojen toteutettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.*

Tämä on viides kertomus kyseisen velvoitteen täyttämiseksi. Edelliset kertomukset on julkaistu vuosina 2022 ([2]), 2019 ([3]), 2016 ([4]) ja 2013 ([5]).

2) YMPÄRISTÖTILINPITO

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma on vuodesta 2019 lähtien muodostanut perustan komission sitoumukselle vastata ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin. On kuitenkin ilmennyt uusia maailmanlaajuisia haasteita, ja Euroopan komission tavoitteena on parantaa EU:n kestävyyttä, kilpailukykyä, häiriönsietokykyä ja varautumista ilmastonmuutokseen.

Talous ja ympäristö liittyvät erottamattomasti toisiinsa. EU:n ensisijaisten tavoitteiden, jotka koskevat tuotannon kestävyyden ja häiriönsietokyvyn vahvistamista EU:ssa ja halua irrottaa talous hiilestä, saavuttamista edistetään johdonmukaisilla ja kattavilla tiedoilla taloudellisen toimintamme ympäristövaikutuksista, ympäristöstä saamistamme yhteiskunnallisista ja taloudellisista hyödyistä sekä ympäristönsuojelun hyödyistä. Siksi päätöksentekijät tarvitsevat laadukkaita tilastoja ympäristön ja talouden välisistä yhteyksistä voidakseen seurata edistymistä ja päättää politiikkatoimista.

Ympäristötilinpito on tehokas, monikäyttöinen informaatiokehys, jossa tarkastellaan EU:n taloudellisen toiminnan kestävyyttä ja ilmastovaikutuksia. Pelkkiä yleisiä taloustilastoja, kuten kansantalouden tilinpitoa, ei ole suunniteltu siten, että niissä otettaisiin kattavasti huomioon tuotannon, kulutuksen, investointien ja rahoituksen ympäristövaikutukset. Ympäristötilinpito antaa tilanteesta kattavamman kuvan integroimalla talous- ja ympäristönäkökohdat.

Tulevassa kansantalouden tilinpidon tarkistetussa standardissa EKT 202X on otettu luonnonvarat huomioon paljon aiempaa laajemmin. Kansantalouden tilinpidon laatiminen perustuu näin ollen luotettaviin ympäristötilinpidon tietoihin vankemmin kuin koskaan ennen.

Euroopan ympäristötilinpito tukee ympäristöasioiden ylikansallista luonnetta. Siinä käytetään

---

([1]) EUVL L 192, 22.7.2011, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/691/2025-06-24.

([2]) COM(2022) 718, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52022DC0718.

([3]) COM(2020) 56, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1583142055591&uri=CELEX:52020DC0056.

([4]) COM(2016) 663, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1478531808092&uri=CELEX:52016DC0663.

([5]) COM/2013/0864, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:52013DC0864.

järjestelmällistä menettelytapaa, ja se kattaa kaikki jäsenvaltiot ja ympäristökysymykset, mikä mahdollistaa politiikkojen arvioinnin ja vertailun jäsenvaltioiden välillä.

Ympäristötilinpidon keskeinen piirre on integrointi: siinä integroidaan erilaisia tietoja (tilastollisia, hallinnollisia, mallinnettuja jne.) ja toisaalta siinä integroidaan ympäristö- ja talousnäkökohtia. Näistä esimerkkejä ovat i) energiankäyttö, verotus ja ilmapäästöt, ii) materiaalien talteenotto ja jätteet, iii) ympäristöön ja ilmastoon liittyvät julkisyhteisöjen ja yritysten menot (mukaan lukien investoinnit) sekä iv) ekosysteemien laajuus ja tila sekä ekosysteemien vaikutus yhteiskuntaan ja ympäristöön.

Ympäristötilinpito on tehokas ja tuloksellinen tapa koota tietoa, koska

- siinä käytetään uudelleen saatavilla olevia tietoja ja näin ollen se mahdollistaa uusien tietojen tuottaminen siten, että yrityksille ja kansalaisille aiheutuva hallinnollinen rasite on vähäinen, ja
- se mahdollistaa eri lähteistä peräisin olevien tietojen ristiintarkastuksen ja vertailun, jolloin voidaan saada laadukasta tietoa vähäisin panostuksin.

Euroopan ympäristötilinpito perustuu kansainvälisen standardin ympäristötilinpitojärjestelmän peruskehikkoon (SEEA CF) ([6]) ja ympäristötilinpitojärjestelmään sisältyvään ekosysteemitilinpitoon (SEEA EA) ([7]). YK, Euroopan komissio (Eurostat), YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö, Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD), Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) ja Maailmanpankki laativat ja julkaisivat nämä standardit. SEEA CF -kehikkoa tarkistetaan parhaillaan, ja se on määrä päivittää vuonna 2028.

Ympäristö ja ilmasto vaikuttavat ihmisiin kaikkialla maailmassa, ja monet rajatylittävät näkökohdat liittyvät ilmapäästöihin, materiaaleihin ja kauppaan, vedenkäyttöön, energiaan, verotukseen, investointeihin jne. Siksi maailmanlaajuiset standardit ovat olennaisen tärkeitä. SEEA CF -kehikkoa koordinoidaan tämän vuoksi Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän, jäljempänä ’EKT’, ja maksutasejärjestelmän kanssa.

Asetuksessa vahvistetaan edellä mainittujen standardien puitteissa Euroopan ympäristötilinpito jäsenvaltioiden toteuttamaa raportointia varten, tietolähteet, pilottitutkimusten toteuttaminen jne. Se on Euroopan talousalueen (ETA) kannalta merkityksellinen ([8]) säädös. Tilit jaetaan siinä yhdeksään moduuliin seuraavasti:

- **Päästöjä ilmaan koskevat tilit**: kuuden kasvihuonekaasun päästöt ilmaan (mukaan luettuina CO_2 ja polttoaineena käytetyn biomassan CO_2) ja seitsemän ilmansaastetta

([6]) https://seea.un.org/.

([7]) https://seea.un.org/ecosystem-accounting.

([8]) Asetus kattaa Norjan ja Islannin. Liechtensteinille on myönnetty täydellinen poikkeus. Asetus on sisältynyt Sveitsin ja Euroopan unionin kahdenväliseen tilastosopimukseen joulukuusta 2019 alkaen. (Euroopan unionin ja Sveitsin tilastokomitean päätös N:o 2/2019, tehty 2 päivänä joulukuuta 2019, yhteistyötä tilastoalalla koskevan Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen liitteen A korvaamisesta [2020/51]; EUVL L 17, 22.1.2020, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/51/oj).

(mukaan luettuina ammoniakki ja pölyhiukkaset), joiden jaottelu kattaa 64 päästöjä aiheuttavaa toimialaa sekä kotitaloudet.

- **Toimialoittaiset ympäristöverot**: energiaan, liikenteeseen, saastumiseen ja luonnonvaroihin liittyvät verot, mukaan lukien hiilidioksidi- ja päästökauppajärjestelmien erityisluokat, eriteltyinä 64 maksavalle toimialalle sekä kotitalouksille ja ulkomaisille yksiköille.
- **Kansantalouden materiaalivirtatilit**: talouden fyysisten panosten määrät, materiaalivarantojen kertyminen taloudessa ja muihin talouksiin ohjattavat tuotokset tai takaisin ympäristöön ohjautuvat panokset. Tämä on kiertotalouden edistymisen seurannan kannalta olennaista tietoa.
- **Ympäristönsuojelumenoja koskevat tilit**: taloudellisten yksiköiden menot ympäristönsuojelutarkoituksiin. Menot sisältävät investoinnit ja kulutusryhmät.
- **Ympäristöliiketoimintaa koskevat tilit**: ympäristönsuojeluun tai luonnonvarojen hallintaan tarkoitettujen tuotteiden ja palveluiden tuotosta, lisäarvoa ja vientiä koskevat tiedot. Myös näihin toimiin liittyvä työllisyys raportoidaan.
- **Fyysisiä energiavirtoja koskevat tilit**: energiavirta ympäristöstä talouteen (luonnosta peräisin olevien energiapanosten otto), talouden sisällä (energiatuotteiden valmistus ja käyttö) ja taloudesta ympäristöön (energiajäämien vapautuminen) eriteltynä 64 toimialalle ja kotitalouksille.
- **Metsätilit**: tiedot metsävaroista sekä metsätalous- ja puunkorjuu -toimialan taloudellisesta toiminnasta esitetään tavalla, joka on täysin yhdenmukainen EKT 2010:n mukaan ilmoitettavien tietojen kanssa.
- **Ympäristötukia ja vastaavia tulonsiirtoja koskeva tilinpito**: valtiolta yrityksille ja kotitalouksille suunnattavat tulon- ja pääomansiirrot, joiden tarkoituksena on tukea ympäristöä ja luonnonvaroja suojelevaa toimintaa, mukaan luettuna ympäristötuotteiden tuotanto ja käyttö.
- **Ekosysteemitilinpito**: ekosysteemivarojen laajuus ja tila sekä niiden yhteiskunnalle ja taloudelle tarjoamat palvelut. Ekosysteemipalveluita ovat esimerkiksi sadontuotanto, viljelykasvien pölytys, luontomatkailu ja maailmanlaajuinen ilmaston säätely.

Kukin edellä mainituista moduuleista määritellään omassa liitteessään asetuksessa. Jäsenvaltioiden on täytynyt toimittaa komissiolle (Eurostatille) liitteiden I–III mukaiset tiedot vuodesta 2013 alkaen, liitteiden IV–VI mukaiset tiedot vuodesta 2017 lähtien ja liitteiden VII ja VIII mukaiset tiedot vuoden 2025 lopusta lähtien. Liitteen IX (ekosysteemitilinpito) mukaiset tiedot on toimitettava vuoden 2026 loppuun mennessä.

3) EDELLISEN KERTOMUKSEN JÄLKEISET TOIMET

Asetuksen ja muun johdetun oikeuden muutokset

Asetusta (EU) N:o 691/2011 muutettiin 27 päivänä marraskuuta 2024 annetulla asetuksella (EU) 2024/3024. Uudella asetuksella lisättiin ensinnäkin kolme uutta moduulia, jotka koskevat metsätilejä, ympäristötukia ja vastaavia tulonsiirtoja koskevia tilejä sekä ekosysteemitilinpitoa.

Metsätilejä sekä ympäristötukia ja vastaavia tulonsiirtoja koskevat uudet moduulit perustuvat aiempiin vapaaehtoisiin tiedonsiirtoihin (vuodesta 2016 ja vuodesta 2015 alkaen).

Ekosysteemitilejä koskeva moduuli on useimmille jäsenvaltioille uusi. Se perustuu vuonna 2021 hyväksyttyyn YK:n ympäristötilinpitojärjestelmään sisältyvien ekosysteemitilien standardiin sekä Eurostatissa, komission yhteisessä tutkimuskeskuksessa (JRC) ja muutamissa jäsenvaltioissa viime vuosina saatuihin kokemuksiin. JRC kehitti menetelmät ensiksi INCA-hankkeen ([9]) yhteydessä. JRC ja kansalliset asiantuntijoiden ryhmät ovat kehittäneet menetelmiä vuodesta 2021 lähtien. Eurostat on järjestänyt vapaaehtoista tiedonkeruuta vuosina 2023 ja 2024 valmistellessaan vuoden 2026 ensimmäistä asetuksen mukaista raportointikierrosta, ja komissio (Eurostat) on yhteisrahoittanut jäsenvaltioiden valmiuksien kehittämistä myöntämällä vuotuisia avustuksia vuodesta 2017 alkaen.

Näillä kolmella moduulilla parannetaan saatavilla olevia tietoja useista EU:n toimista ja tavoitteista, kuten ilmastoneutraaliustavoitteesta, Pellolta pöytään -strategiasta, EU:n metsästrategiasta, vuoteen 2030 ulottuvasta EU:n biodiversiteettistrategiasta ja maailmanlaajuisesta biologista monimuotoisuutta koskevasta yleissopimuksesta, vuoteen 2030 ulottuvasta maaperästrategiasta, luonnon ennallistamista koskevasta asetuksesta ja saasteettomuustoimintasuunnitelmasta. Moduulit auttavat myös lisäämään kestävän kehityksen tavoitteiden seurannan merkitystä EU:lle.

Tilien integroidun rakenteen ansiosta uudet moduulit tuovat myös merkittävää lisäarvoa tilastollisiin perustietoihin ja lisäävät kuuden aiemman moduulin käyttömahdollisuuksia, koska uusia indikaattoreita voidaan johtaa yhdistämällä uusia ja vanhoja tilejä.

Uusi ekosysteemitilinpito voidaan yhdistää esimerkiksi nykyisiin ilmapäästöjä koskeviin tileihin, jotta voidaan verrata ekosysteemien hiilensidonnan määrää kasvihuonekaasupäästöjen määrään. Myös ekosysteemitilien, metsätilien ja kansantalouden materiaalivirtatilien välillä on vahva yhteys biomassan talteenoton osalta.

Marraskuun 27 päivänä 2024 annettu asetus (EU) 2024/3024 on parantanut tilannetta kolmen uuden moduulin lisäksi myös muilla tavoin. Komissiolle (Eurostatille) annettiin tehtäväksi julkaista ja tarvittaessa kerätä jäsenvaltioilta tietoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tehtävistä investoinneista (ks. jäljempänä). Komission (Eurostatin) oli myös luotava uusi ilmastonmuutosta koskeva digitaalinen julkaisu ja ympäristötilinpidosta saatavat tiedot sisältävä portaali. Komissiolle (Eurostatille) annettiin tehtäväksi toteuttaa tutkimus ekosysteemipalvelujen rahamääräisen arvottamisen toteutettavuudesta sekä vettä, energiatukea ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien tutkimusten tietojen laadusta. Myös tilinpitoa, pilottitutkimuksia, poikkeuksia ja EU:n rahoitusta koskevia uusia tietolähteitä on parannettu.

Seuraavassa on lueteltu muita edellisen Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetun kertomuksen jälkeen toteutettuja toimenpiteitä oikeusperustoineen.

([9]) https://ecosystem-accounts.jrc.ec.europa.eu/.

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2024/1769 ([10]) täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/2174 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse ympäristöhyödykkeitä ja -palveluja sekä ympäristötoimialoja koskevan ohjeellisen luettelon ajantasaistamisesta. Kyseisessä asetuksessa vahvistetaan viiteluettelo, jossa vahvistetaan asetuksen (EU) N:o 691/2011 liitteen V laatimisen soveltamisala.
- Komission delegoitu asetus (EU) 2025/1131 ([11]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 691/2011 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse ilmastonmuutoksen hillintää koskevista investoinneista ja ympäristötarkoitusluokituksen käyttöön ottamisesta. Ilmastonmuutoksen hillintä, mukaan lukien siihen liittyvät investoinnit, on välttämätöntä, jotta EU:ssa saavutetaan ilmastoneutraaliustavoite vuoteen 2050 mennessä. Tämän vuoksi ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tehtäviin muihin investointeihin liittyvät ominaispiirteet sisällytetään Euroopan ympäristötilinpitoon. Tiedot kattavat kaikki ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta merkitykselliset talouden alat ja toiminnot, ja ne on jaoteltu jäsenvaltioittain. Tiedot ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tehtävistä investoinneista on määrä toimittaa ensimmäisen kerran lokakuussa 2025. Ympäristötarkoitusten luokittelu on YK:n vuonna 2024 vahvistama uusi luokittelu, joka korvaa vanhan ympäristönsuojelutoimien ja -menojen luokituksen (CEPA 2000) ja luonnonvarojen hoitotoimien luokituksen (CReMA 2008).
- Komission delegoidulla asetuksella (EU) 2023/137 ([12]) otettiin käyttöön NACE Rev. 2:n päivitys 1. Koska jäsenvaltioiden komissiolle (Eurostat) toimittamiin ympäristötilinpitoa koskeviin tietoihin sovelletaan NACE:n toimialaluokitusta, komission delegoidulla asetuksella (EU) 2025/472 ([13]) muutettiin asetuksen (EU) 691/2011 liitteitä IV ja V päivittämällä tietojen toimittamista koskevia vaatimuksia niiden mukauttamiseksi NACE Rev. 2:een tehtyihin päivityksiin. Asetuksen (EU) 691/2011 mukaisen NACE Rev. 2:n päivityksen 1 täytäntöönpano alkaa myöhemmin.

Kolmen uuden moduulin intensiivisestä teknisestä valmistelutyöstä huolimatta kahdeksan maata pyysi lupaa poiketa yhden tai useamman uuden moduulin täytäntöönpanon aikataulusta, mikä tarkoittaa, että ne aloittavat tietojen raportoinnin 1–2 vuotta myöhemmin kuin muut jäsenvaltiot. Kaikki poikkeuspyynnöt olivat asianmukaisesti perusteltuja, ja poikkeukset myönnettiin 13 päivänä kesäkuuta 2025 tehdyllä komission täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2025/1170 ([14]). Kolmetoista jäsenvaltiota pyysi yhden tai kahden vuoden mittaista poikkeusta ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyviä investointeja koskevien tietojen toimittamisaikataulusta lokakuusta 2025 alkaen.

([10]) EUVL L, 2024/1769, 27.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/1769/oj.

([11]) EUVL L, 2025/1131, 4.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/1131/oj.

([12]) EUVL L 19, 20.1.2023, s. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/137/oj.

([13]) EUVL L, 2025/472, 11.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/472/oj.

([14]) EUVL L, 2025/1170, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1170/oj.

Uudet tiedot ja mittarit, uudet julkaisut

Vuonna 2022 annetun edellisen kertomuksen jälkeen komissio (Eurostat) on uusien moduulien lisäksi kasvattanut ympäristötilinpidosta saatavilla olevien tietojen määrää ja parantanut niiden laatua.

- Komissio (Eurostat) on tuottanut
    - Ympäristötilinpitoa koskevan tilastotietoportaalin (mittariston) ([15]) ja
    - digitaalisen julkaisun ilmastonmuutoksen hillinnästä ([16])

  muutetun asetuksen 10 artiklassa vaaditulla tavalla.

  Molemmat tuotokset julkaistiin joulukuussa 2024. Mittaristossa esitetään yhteenveto keskeisistä ympäristötilinpidon mittareista käyttäjäystävällisellä ja vuorovaikutteisella tavalla. Digitaalinen julkaisu ”Ilmastonmuutoksen hillintää koskevat tilastot” sisältää vuorovaikutteisia kaavioita ja karttoja, joiden avulla käyttäjät voivat tarkastella ympäristötilinpidon tietoja.
- Komissio (Eurostat) on julkaissut marraskuusta 2021 lähtien neljännesvuosittaisia kasvihuonekaasupäästöjä koskevia arvioita ([17]), jotka ovat täysin kansantalouden tilinpidon mukaisia. Ne julkaistaan jo neljä ja puoli kuukautta viiteajanjakson päättymisen jälkeen. Päästöarvioiden ripeä julkaiseminen vastaa politiikkanäkökulmasta tarpeeseen saada tietoa nopeammin ja useammin. Uudet arviot eivät edellytä jäsenvaltioilta enempää raportointia.
- Jäsenvaltioiden asetuksen mukaisesti ilmoittamien tietojen lisäksi Eurostat julkaisee varhaiset arviot kasvihuonekaasujen päästöjä ilmaan koskevista tileistä T + 12 kuukauden kuluttua viiteajanjakson päättymisestä ja T + 6 kuukauden kuluttua materiaalivirtatilien osalta.
- Komissio (Eurostat) yhdistää ympäristötilinpidon makrotaloudellisiin malleihin, kuten monialueisiin panos-tuotostaulukoihin, jotta voidaan tuottaa laadukkaammat ja yksityiskohtaisemmat EU:n kulutusta koskevat ympäristöjalanjäljet, kuten kasvihuonekaasu- ([18]) tai materiaalijalanjälki ([19]).

([15]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/environmental-accounts/.

([16]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_climate_change_mitigation.

([17]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Quarterly_greenhouse_gas_emissions_in_the_EU.

([18]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Greenhouse_gas_emission_footprints.

([19]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Material_flow_accounts_statistics_-_material_footprints.

Tiedonkeruumenetelmät ja hallinnollinen rasite

Ympäristötilinpito ei yleensä edellytä kansalaisilta tai yrityksiltä uusien kyselyjen täyttämistä, koska siinä käytetään pääasiassa kansallisten viranomaisten hallussa jo ennestään olevia tietoja. Näitä olemassa olevia tietoja täydennetään usein lisäarvioilla, joita saadaan tarvittaessa esimerkiksi malleista. Kansantalouden tilinpidosta saatavien tietojen lisäksi ympäristötilinpitoon integroidaan tietoja monista eri lähteistä, kuten energiaa, liikennettä, materiaaleja, maa- ja metsätaloutta, valtion menoja ja verotusta koskevista tilastoista sekä ei-tilastollisista lähteistä, kuten maanhavainnointitiedoista, biofysikaalisista malleista saaduista tiedoista ja biologista monimuotoisuutta koskevista kansalaistieteen tiedoista.

Asetuksessa säädettyjen tietoja koskevien vaatimusten täyttämiseksi jäsenvaltioiden viranomaisten voi olla tarpeen mukauttaa olemassa olevia tietoja vastaamaan asetuksen käsitteitä. Nämä mukautukset voivat edellyttää kansallisilta viranomaisilta ja kansalaisilta jonkin verran työtä, kuten mukautettuja tai laajennettuja kotitalous- tai yritystutkimuksia, joiden avulla saadaan tietoja valituista ympäristötilinpidon muuttujista.

Maat voivat myös päättää ottaa käyttöön erityisiä tiedonkeruuprosesseja ympäristötilinpitoa varten tietojen laadun parantamiseksi. Jotkin maat ovat esimerkiksi käynnistäneet kyselytutkimuksia täydentääkseen ympäristöhyödykkeiden ja -palveluiden alaa koskevien tilien (asetuksen liite V) muita tietolähteitään. Kyselyt tehdään vuosittain tai muutaman vuoden välein. Yrityksille aiheutuu tästä vain hyvin vähäinen lisärasite.

Yhteenvetona voidaan todeta, että ympäristötilinpidon tietojen toimittamisesta aiheutuva hallinnollinen rasite yrityksille ja kotitalouksille on hyvin pieni.

Kansallisiin viranomaisiin kohdistuvan hallinnollisen taakan osalta tilanne on seuraava. Kansalliset viranomaiset, yleensä kansalliset tilastolaitokset tai toisinaan energia- tai ympäristöministeriöt, tekevät suurimman osan tilinpitoon tarvittavasta työstä. Muita tilinpitoon osallistuvia kansallisia viranomaisia ovat luonnonsuojeluviranomaiset ja verohallinto. Työ koostuu pitkälti olemassa olevien tilastotietolähteiden uudelleenkäytöstä ja integroinnista. Näistä esimerkkejä ovat yritystutkimukset ja muut kuin tilastolliset tietolähteet, kuten hallinnolliset rekisterit.

Kansallisten viranomaisten tilinpidon laatimiseen tarvittavan henkilöstön keskimääräisen määrän arvioidaan olevan 6–9 kokoaikavastaavaa asetuksen yhdeksän liitteen osalta ([20]).

Vanhempien liitteiden I–VI osalta tarvitaan keskimäärin 0,5–1 kokoaikavastaavaa liitettä kohti. Kolmen uuden liitteen arvioidaan aiheuttavan aluksi kahdesta kolmeen kokoaikavastaavan lisätarpeen kussakin kansallisessa viranomaisessa ([21]), ja tarkka määrä riippuu jäsenvaltioiden olosuhteista ja olemassa olevista tietolähteistä.

([20]) Lähde: Jäsenvaltioiden kansalliset tilastolaitokset, Euroopan tilastojen vuoden 2020 kustannusanalyysissa kerätyt tiedot.

([21]) Lähde: Jäsenvaltioiden kansalliset tilastolaitokset, tiedot kerätty alakohtaisia ja ympäristötilastoja ja -tilejä käsittelevien johtajien (DIMESA) asiantuntijaryhmältä ja asiantuntijaryhmän keskusteluja varten vuonna 2021.

Tehokkuuden odotetaan parantuvan tuotantojärjestelmien kehittyessä ajan mittaan.

Taakan keventäminen ja yksinkertaistaminen ovat hyvin tärkeitä komissiolle. Eurostat toteuttaa yhteistyössä kansallisten tilastoviranomaisten kanssa toimenpiteitä, jotta tietojen keräämisestä ja ilmoittamisesta aiheutuisi vähemmän rasitetta.

- Eurostatin henkilöstö kehittää menetelmiä, laatii ohjeita, tarjoaa koontivälineitä, johtaa asiantuntijaryhmiä ja hallinnoi avustuksia. Näillä kaikilla on olennainen merkitys jäsenvaltioiden toiminnan tehostamisessa ja koordinoinnissa.
- Komission (Eurostatin) asiantuntijaryhmät koordinoivat tietojen tuotantoa, edistävät hyvien käytäntöjen ja yhteisten ratkaisujen jakamista ja lisäävät tehokkuutta.
- Komissio (Eurostat) on kehittänyt ja toimittanut jäsenvaltioille ekosysteemipalvelujen tilejä varten koontivälineen ja EU:n laajuiset tiedot (INCA-väline) sekä energiatilejä koskevan koontivälineen (PEFA Builder). Näitä välineitä käyttävät jäsenvaltiot voivat tuottaa riittävän laadukkaan energia- ja ekosysteemipalvelujen tilinpidon varsin vähällä työllä. Jäsenvaltiot voivat myös käyttää omia välineitään ja tietojaan.
- Ekosysteemin laajuutta ja tilaa koskeva tilinpito voi perustua pitkälti olemassa oleviin EU:n laajuisiin tietoihin.
- Useat kansalliset viranomaiset ovat käyttäneet (komission yhteisrahoittamia) avustuksia menetelmien täytäntöönpanoon tai tietojen tuottamiseen tarvittavien välineiden kehittämiseen, mikä on tehostanut niiden toimintaa.

Nämä komission (Eurostatin) aloitteet ovat vähentäneet merkittävästi jäsenvaltioiden hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Vähennyksen arvioidaan olevan noin yhdestä kahteen kokoaikavastaavaa jäsenvaltiota kohden ja vähintään kaksi miljoonaa euroa vuodessa kaikkien jäsenvaltioiden osalta yhteensä.

Yhteenvetona voidaan todeta, että kansallisille viranomaisille aiheutuva rasite on vähäinen ja paljon pienempi kuin ympäristötilinpidosta saatavat hyödyt. Eurostat seuraa tilannetta erittäin tarkasti ja pyrkii jatkuvasti keventämään tiedonkeruutaakkaa. Eurostat pitää tämän vuoksi jatkuvasti yhteyttä jäsenvaltioihin tässä asiassa.

4) TILASTOJEN TOTEUTETTAVUUS JA TEHOKKUUS

Ympäristötilinpidon tehokkuus riippuu kahdesta tekijästä: ensiksikin siitä, kuinka olemassa olevia tietoja voidaan järjestää uudelleen yhteiseen laskentakehykseen, ja toiseksi siitä, kuinka ja missä laajuudessa tilejä käytetään.

Ensimmäisen tekijän osalta tätä havainnollistaa uudessa liitteessä IX esitetty viljelykasvien ekosysteemipalveluja koskeva arvio, joka perustuu liitteessä III olevien materiaalivirtatilien tietoihin.

Jälkimmäisen tekijän osalta ympäristötilinpito antaa tietoa taloudellisista analyyseistä ja vaikutustenarvioinneista, ja sen avulla seurataan edistymistä poliittisten tavoitteiden saavuttamisessa. Useita ympäristötilinpidon indikaattoreita, kuten materiaalijalanjälkeä, kiertomateriaalin käyttöastetta, ympäristöverojen osuutta kokonaisverotuloista ja EU:n kulutuksen kasvihuonekaasujalanjälkeä, on käytetty EU:n edistymisen seuraamiseen kestävän

kehityksen tavoitteiden ([22]) saavuttamisessa ja kahdeksannen, vuoteen 2030 ulottuvan unionin yleisen ympäristöä koskevan toimintaohjelman ([23]) seurannassa.

EU:n kiertotalouden seurantakehyksessä ([24]) kootaan ympäristötilinpidon avulla useita indikaattoreita materiaalien syöttämisestä talouteen sekä primääri- ja sekundäärimateriaalien käytöstä.

Ympäristötilinpidosta johdetut indikaattorit auttavat myös seuraamaan EU:n edistymistä biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen ([25]) tavoitteiden saavuttamisessa sekä muiden biologisen monimuotoisuuden suojelua ja saasteettomuutta koskevien politiikkojen vaikuttavuutta.

Ekosysteemien tilan indikaattorit on yhdenmukaistettu luonnon ennallistamista koskevan asetuksen mukaisessa seurannassa käytettyjen indikaattoreiden kanssa. Tämä merkitsee, että ympäristötilinpidon avulla voidaan seurata EU:n edistymistä aiheeseen liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa.

Politiikan kannalta merkityksellisten indikaattoreiden esittäminen uudessa ympäristötilinpidon tulostaulussa ([26]) ja ilmastonmuutoksen hillintää koskevassa digitaalisessa julkaisussa ([27]) esitetty perusteellinen analyysi ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja taloudellisen toiminnan keskinäisistä riippuvuuksista tukevat tilinpidon käyttöä päätöksenteossa.

Asetukseen lisättyjen uusien moduulien toteuttamiskelpoisuus on sisällytetty niiden suunnitteluun. Niitä on testattu erityisissä kansallisten asiantuntijoiden muodostamissa työryhmissä ja/tai avustusten avulla ennen kuin komissio ehdotti muutosta. Komissio (Eurostat) antaa metodologista tukea käsikirjojen muodossa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.

5) EDELLISEN KERTOMUKSEN JÄLKEEN TOIMITETTUJEN TIETOJEN LAATU

Asetuksessa edellytetään, että jäsenvaltiot ja ETA-maat toimittavat Eurostatille tiedot ja raportit tietojen laadusta ([28]). Myös muutamat ehdokasmaat ja mahdolliset EU:n jäsenehdokkaat toimittavat vapaaehtoisesti asetuksen edellyttämät tiedot osittain tai kokonaan. Tässä täytäntöönpanokertomuksessa keskitytään ensimmäiseen maiden ryhmään (EU- ja ETA-maat).

([22]) https://data.europa.eu/doi/10.2785/1111373. Ympäristötilinpitoon perustuvia kestävän kehityksen tavoitteiden mittareita ovat ”teollisuuden ilmapäästöintensiteetti”, ”materiaalijalanjälki”, ”ympäristöalan bruttoarvonlisäys”, ”kiertomateriaalien käyttöaste” ja ”ympäristöverojen osuudet kokonaisverotuloista”. Tässä kertomuksessa käytetään hiilijalanjälkeä heijastusvaikutuksia koskevassa luvussa.

([23]) https://www.eea.europa.eu/en/topics/at-a-glance/state-of-europes-environment/environment-action-programme/8th-eap-indicator-based-progress.

([24]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/monitoring-framework.

([25]) https://www.cbd.int/gbf.

([26]). https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/environmental-accounts/.

([27]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_climate_change_mitigation.

([28]) Sveitsi on toimittanut tietoja Sveitsin ja Euroopan unionin kahdenvälisen tilastosopimuksen mukaisesti joulukuusta 2019 alkaen. Liechtensteinille on myönnetty asetusta (EU) N:o 691/2011 koskeva täydellinen poikkeus, joka perustuu ETA:n sekakomitean 30. huhtikuuta 2012 tekemään päätökseen N:o 98/2012 ETA-sopimuksen liitteen XXI (Tilastot) muuttamisesta (EUVL L 248, 13.9.2012, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/98(2)/oj).

Eurostat validoi vastaanotetut tiedot ja tietojen laatua koskevat raportit ja asettaa ne julkisesti saataville verkkosivustolleen ([29]), samoin tekniset ja menetelmälliset selitykset ja taustatiedot ([30]).

Useimmat jäsenvaltiot toimittavat täydelliset tietokokonaisuudet ja laaturaportit asetuksessa asetetuissa määräajoissa ([31]). Raportointikausien aikana muutamat jäsenvaltiot myöhästyivät määräajoista, yleensä vain muutamalla päivällä, mutta tällä ei ollut konkreettista vaikutusta käyttäjiin.

Kaiken kaikkiaan jäsenvaltioiden kaikkien asetuksen liitteiden mukaisesti toimittamat tilastotiedot ovat erittäin laadukkaita, ja ne ovat edelleen parantuneet vuosina 2022–2025. Tämä dokumentoidaan ilmapäästötilejä ja materiaalivirtatilejä koskeviin tulosindikaattoreihin, jotka Eurostat julkaisee metatietojen yhteydessä. Energiatilinpidon ja ilman päästötilinpidon välistä johdonmukaisuutta arvioidaan säännöllisesti, ja sekin on parantunut.

Komissio (Eurostat) odottaa, että äskettäin liitteellä V käyttöön otettujen ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyviä investointeja koskevien tietojen laatu (kattavuus) paranee seuraavien kahden vuoden aikana, koska monet jäsenvaltiot ovat saaneet poikkeuksen. Saamansa lisäajan ansiosta ne voivat valmistautua paremmin. Kyseisten jäsenvaltioiden tiedot siis puuttuvat ensimmäisiltä tietojen toimitusvuosilta, ja Eurostat arvioi ne mallinnustekniikoiden avulla. Tällä alalla tarvitaan vielä parannuksia. Komissio (Eurostat) jatkaa yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa teknisten ja metodologisten ongelmien ratkaisemiseksi.

Tietojen laadun parantamiseksi suunnitellaan tai toteutetaan jo lisätoimenpiteitä, kuten seuraavassa jaksossa esitetään.

6) PARANNUSTOIMET

Komissio (Eurostat) ja jäsenvaltiot ovat sopineet ympäristötilinpitoa koskevasta eurooppalaisesta strategiasta. Nykyinen versio kattaa ajanjakson 2024–2028 ([32]). Strategiassa, jota ei edellytetä asetuksessa, esitetään työohjelma ja koordinoidaan EU:n toimia ympäristötilinpidon käytön lisäämiseksi ja edelleen kehittämiseksi, mukaan luettuna mahdolliset uudet moduulit. Strategialla on seuraavat asetuksen täytäntöönpanoon liittyvät tavoitteet.

- Parannetaan ympäristötilinpitoa koskevaa viestintää ja lisätään ympäristötilinpidon käyttöä. Näin varmistetaan, että siitä on jatkossakin hyötyä poliittisissa ja muissa käyttötarkoituksissa. Tähän tavoitteeseen voi sisältyä myös ajankohtaisempia tietoja, visualisointeja ja esityksiä. Siihen sisältyy myös ympäristötilinpitoon perustuvien

([29]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database.

([30]) http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/overview.

([31]) https://circabc.europa.eu/ui/group/c4687299-277c-42f8-8747-dee3f17341de/library/f4f240c1-054c-4363-b598-7b3b9efb14e4/details.

([32]) https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191525/European+Strategy+for+Environmental+Accounts.pdf/beb67371-bcdf-442e-b323-22c891b717a4?t=1707816517927.

indikaattoreiden käytön jatkaminen tai tunnettuuden lisääminen ja tiedottaminen asiantuntijakäyttäjille ja yleisölle.

- Esimerkiksi Eurostat aikoo julkaista energiatilinpidon ennakkoarviot vuonna 2026. Esimerkkejä uusista viestintätuotteista on 4 jaksossa.
- Valmistellaan metsiä, ekosysteemejä ja ympäristötukia koskevien kolmen uuden moduulin toteutusta (3 jakso). Valmistelutoimiin kuuluvat vapaaehtoiset tiedonkeruut, Eurostatin käsikirjojen julkaiseminen, sovitut tietojen validointisäännöt ja kansallisten tiedonkerääjien koulutus.
- Tehdään yhteistyötä muiden tiedontuottajien kanssa. Tämä koskee yhteistyötä sekä tilastojärjestelmän osien kanssa (esim. yhteiskunnallisten tilastojen kanssa laajempien kestävyysmittareiden kehittämiseksi) että muiden tilastojärjestelmän ulkopuolisten tuottajien (kuten ympäristövirastojen, tutkimusyhteisön ja ministeriöiden) kanssa. Siihen sisältyy myös yhteistyö ja metodologinen koordinointi kansainvälisen tilastoyhteisön kanssa esimerkiksi SNA:n tarkistamisen ja EKT 202X:n osalta sekä maksutasetta ja ulkomaista varallisuusasemaa koskevan käsikirjan seitsemättä painosta (Balance of Payments and International Investment Position Manual, 7th edition (BPM7)) koskevan työn osalta. Tulevaan kansantalouden tilinpidon tarkistettuun standardiin EKT 202X sisällytetään luonnonvarat paljon aiempaa kattavammin.
- Tutustutaan uusiin tietolähteisiin tiedon laadun parantamiseksi ja tiedontuotannon tehostamiseksi.
- Laaditaan Euroopan ympäristötilinpidon tutkimusohjelma tulevaisuutta varten. Tutkimusohjelman ensimmäinen versio laadittiin vuoden 2025 puolivälissä.

Strategiaan liittyy toimintasuunnitelma, joka sisältää luettelon toimista ja määräajoista kunkin edellä mainitun tavoitteen osalta.

7) EHDOTUKSET UUSIKSI MODUULEIKSI JA UUSIKSI YMPÄRISTÖTILASTOTUOTTEIKSI

Komissio voi ehdottaa uusia moduuleja 4 artiklan 2 kohdassa luetelluille aiheille ([33]) – erityisesti energiatukien osalta – jäsenvaltioiden tekemien pilottitutkimusten ja toteutettavuustutkimusten tulosten perusteella.

Komissio (Eurostat) on kehittänyt kahdelle näistä aiheista (fossiilisten polttoaineiden tuet ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen) seuraavat tilastolliset välineet 2–3 viime vuoden aikana:

- Vuonna 2023 aloitettu ja vuosittain jatkettava vapaaehtoinen tiedonkeruu mahdollisesti ympäristölle haitallisista tuista. Menetelmän ja tulosten arviointi tehdään yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.
- Kokeellinen menetelmä ja makrotaloudelliset tiedot ilmastonmuutokseen sopeutumisesta saatavilla olevien tilastotietojen perusteella.

([33]) Vesitilinpito (määrällinen ja laadullinen), luonnonvarojen hallinnointimenoja koskeva tilinpito, ympäristön kannalta mahdollisesti haitallisia tukia tai tukitoimia koskeva tilinpito sekä jätetilinpito.

EU:n työ näiden kahden aiheen parissa on merkittävä kansainvälinen panos G20-maiden datavajetta koskevaan aloitteeseen III ja kansainvälisen SEEA CF -kehikon päivittämiseen.

Komissio ja jäsenvaltiot jatkavat yhdessä uusien moduulien kehittämistä. Asetuksen 4 artiklassa edellytetään, että komissio arvioi menetelmiin liittyviä mahdollisuuksia ja ekosysteemipalvelujen rahamääräisen arvottamisen toteutettavuutta. Asetuksen 10 artiklassa edellytetään, että komissio arvioi energiatukia, myös fossiilisten polttoaineiden tukia, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja vettä koskevien saatavilla olevien tietojen laatua.

Komissio (Eurostat) katsoo kuitenkin, että ajoitus ei ole oikea uusien moduulien ehdottamiseksi, ellei niiden kysyntä kasva poliittisesta näkökulmasta. Kolmen uuden moduulin täytäntöönpano edellyttää jäsenvaltioilta huomattavaa panostusta. Myös vuosina 2011 ja 2014 toteutetuista kahdesta ensimmäisestä moduulien aallosta saadut kokemukset ovat osoittaneet, että komission ja jäsenvaltioiden on jatkettava investointeja tuotantojärjestelmiin ja tiedon tuottamisen parantamiseen useiden tietotoimitusten osalta, ennen kuin tuotantojärjestelmät ovat kypsiä ja tietojen laatu on vakaa.

8) PÄÄTELMÄT

Komissio ja jäsenvaltiot ovat edellisen kertomuksen jälkeen edelleen edistyneet asetuksen (EU) N:o 691/2011 mukaisen Euroopan ympäristötilinpidon kehittämisessä, erityisesti

- laajentamalla asetuksen soveltamisalaa kolmella uudella siihen lisätyllä temaattisella moduulilla sekä ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tehtäviä investointeja koskevilla uusilla muuttujilla
- parantamalla tietojen laatua ja tehostamalla tietojen tuotantoa
- laajentamalla ympäristötilinpitoa koskevaa viestintää
- kehittämällä uusia indikaattoreita käyttäjien tarpeisiin vastaamiseksi sekä
- arvioimalla jatkuvasti tarvetta mukauttaa ja parantaa Euroopan ympäristötilinpitoa uusien painopisteiden ja alojen valossa.